

8308:1-58

ACC. N:R M.

Landskap: Småland Upptecknat av: Linné och Linné
 Härad: Västbo Adress: Värnamo
 Socken: Torskinge, Forsheda Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1942 Född år 1881 i Torskinge

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ljälvbiografi (forts. fr. N. 8118)

Öb. 167 fr. Kväkarna, Hamnströms län!

Ljälvanna ö. husbondefolkst. s. 1-5.

Triviska, - städja. s. 1.

"Dra björk." s. 6.

Födelse dagsfirande. s. 6-7.

Kasta ris där någon födelsefäst. s. 7-9.

Om en "torpstuga" och de som bebott den. s. 9-18.

Bagar. s. 11-14.

Bakrecept. s. 19-22.

Lek: Räkna hult. s. 22.

Skrock om februari. s. 23-25.

"Hl och skugg i Hultorp" (nu bladt om Värna-
mobygd för 50 år sen) s. 25-27, 28.

H. P. 19.

x se foto
sid. 14 a.

Foto av brudpar.	s. 28-28a.
Lång.	s. 32.
Tur i stur.	s. 34.
Tägen om att kokerska på be- grävning skulle få besök av den döde.	s. 35.
Så haan."	s. 36.
Vitmassa till skurtrasar.	s. 36.
Bykning, - asklut.	s. 37-39.
Askrift av kontrakt.	s. 40-48.
Kuackningar på dörrar, - en liten konte syntes.	s. 49-50.
Tydon ang. möglat bröd.	s. 52.
Olika brödformer.	s. 52-54.
Potatisbröd.	s. 54-56.
Potatis haanen.	s. 56-58.

En sed som mycket försummit
på landsbyggen åtminstone här
i Södermanland, är - tillarna till
husbondesalliet tjena tilltalas
alltid husmoder, med morar
och husbond. Eller, t. ex. mor
Stina eller mors Anna nu
är det far, men husbond -
eller bonner (bonden), är nog
fortfarande för husbond, eller
Fika, Skäp. - Sålunda frivakar
är fortfarande, ända till i början av
1400-talet förkom frivaka nu
är det semester. Och var alltså
frivakar" fr. den 24. okt. till den
1. nov. eller 24. april, till maj -
över städja, när någon tjänar
sig plats. Så var det brukligt i 2 kr.

N: 9
och i bästa fall 5. för. Mång var antas
5 Mr. i städja och de persedlar,
som jag minns var för Mång 2. par
stodder ett par nya, och ett par
förskrifade till säga gamla skrift
förskrifade, samt något till till
eller stumpro. för. Vindig tjinnare
var ett par härlor or böder samt också
ett till till. Sängre tilltaka i tiden
var mycket mera "persedlar" med
bäst och liggarna. i dy.
På den tiden som jag minns från
min barndom, var det mest
sällan någon lemnade tilltaka
städjan utan det var ord och ord
och var ej väl härd som hade
för bara att kunna tilltaka
enotager städja.

Nr. 8

ACC. N.R. M. 8308:3

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lämnar nästan icke bestämd ledig-
het utan det var att "komma in"
och fråga, om de kunde få
"ledigt en liten stund i afton"
Hade jag bara någon timmas
fritid ibland. Att det kunde
vara en så oerhörd odisiplin
och försvärskhet, och de kunde
gå det till att råka till, och
hade samlat sig som jag det ganska
mycket, och de skulle sitta i ett so-
farsglädjen var stor,
Måbörndet och de tjänare vällo
mycket som på den tiden på ett
svårskildt sätt, just att det tycks
ej var så mycket ledighet
som man tänker sig och om tiden
tjänare skulle sitta vid spinnrocken

No 4

ACC. N.R. M. 8308:4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

eller påstolen hela Kvällen, sedan
Claytons arbete var slut.

Det är ett fackelt minne av
Tjenarna från den tiden 1880-talet
och början av 1900-talet. När de brukade
gå med sång och arbetsglädje och
skämt, och många gånger även
små lustiga och roliga nöjes-
föreläsningar på kvällen.
Dessa häromkring, när vi kom
fick dessa tillsammans med
Tjenarna hela Kvällen i klara
när roligt det, och jag "känner"
änna att de varit här ty det
det var roligt och kunde finna
på så många roliga lekar
och de hade så många roliga saker
och till som jag alltså glömer

ACC. N:R. M. 8308-5

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Var vår Augusta på tullen. (Toys under
seheringsmäs), Trallade lät mycket
så vår, atté-fatteli-atté-platté-
atté-fatté-lätté-latté —
atté-fatté li atté-fatté li,
atté-fatté lite lilla. Hon
sjöng det så taktfullt och
färdigt, rätt färdigt, man kunde
läsa "Majurka" och polka
efter den liten.
Det var mycket bra om g. musiks
och klaver "var till hands, så
Claras och efter sång och trallar.
och andra låtar som många kunde
framställa så färdigt så man
alltid glömmes melodien.

Nº 6

ACC. NR. M. 8308:6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det har berättats mig, att. Fräknala
Kagerstam en gammal sed är att
ära Björk.

Är de unga ha sin andra
lyftningsdag. Kommer utius
ungdom med en stor björk
och ärar den fram till stora

trappan. Spelman har de
med sig, och alla samlas omkring
och väntar på traktering. Näst
måga stället förstås!

På de dagarna väntar de björken
ligga. Kom. Annas ärar de den
sulan till vedboden. meningen
med detta är att de ^{unga} skall få
virke till möbler. —

På födelsedagen flyttas
fästföremålet tidigt på

se fögl.!

N° 7

ACC. N^o. R. M. 8308:7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

morgonen med skatt 40 år. 4. skatt
50. år 5. skatt o. s. v. (min kusin
Adolf Lilienberg bodde i Kråkesmåla
Asterbro vid mynnan Maus Furtörne
d. var kronan, han blev myllad med
skatt "håll" på 50 - och 60 års ålder.
En gammal bed som tillämpats i
K. måla, (för men om)
Så någon förfogades på ett eller annat
sätt vid en landsväg, Kustadus vis på
det stället som det skett.
Var och en som gick förbi kastade på
en vispen så till slut kunde det
bli en väldig hög. en sådan hög
man berättar det på vägen till
H. måla. Myllan p. Asterbro.
En man hade blivit myllad på det
stället, deris högens hög —

No. 8

ACC. NR. M. 8308:8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Den ledde att Rosta ris och
grunna ännu åter, på en plats
der någon föreläsa tillämpas
även här i Rosta och jönkäpans län
är ej längre den den ledde tillämpas
att man ännu minns där de ställen
der man hade sådana märken, Enis
fyllnad på vägen strax intill är ett
stodakt gammalt värke som heter
Tunabäckäire, men jag har nog tillnat
upp det fört. märket är en bar, ett
kort kors, der det spökas och många
sades blev "antastade" der. Vägen är
nu omfogd, så man behöves ej komma
förbi det der krosset nu.
Det var alltså med en viss Ränsla
man gick förbi der: Det var som att ej
bli någon rö förm krosset fortsatt skulle

bygd?

No. 9

ACC. NR. M. 8308:9.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

underhållas. Der är många minnen
med Knattadöer men det har jag berättat
i mina minnesteckningar.

Om färdet ett litet foto av en
liten stuga i Jäbo. Torp. Tillschickningsmån
Om lilla stugan är över 100 år, men
är i gott stånd och skick. Den bebodd
bara för något år sedan. Den
som bodde der först, kallades för
Salmassur jag minns g. något om
honom på honom. Sonen till Salmassur
(dog för länge sen) lever än och kallades
alltid för Lalle mas eller nu på
senor till Lalle i Jäbo. Man borde
tro, bara för något år sen på det lilla
stället och madd som perla i gull
men nu horn & julkorn så har g. Rude

se sid. 14.!

cl₁₀/10

ACC. N:R. M. 8308:10.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Reda sig skärv! Han Bärnade
Smör skärf i träkärna, som hade gått
i arv i flera generationer, en gammal
träkärna har formen av en lång
träbytta en 2. alnar lång, smadden
nude för som en Osernta vrik, med
lapp, och ett rundt hål, som —

från Anders
som skänkte!

Törelen trädes igenom. —
Törelen består av ett bunt
skärf, försed med ett kors i
en ändan, som tätas med Bärnade
och så drager upp och ner, och
beaktas, gräddan till det
blir smör. —

På så sätt har Calle i Ljåbo
tjurnat många fad "Stälpund"
senare Bild smör och Oels
gör eget behov och Oels —

ACC. NR. M. 8308:11.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Om han avytrat till "Bageriet"
i Förskeda. Om han tillhandlade
sig kaffi och drick, inte att glömma
Bageri Johan Nilsson 4 skillingstücken
som på sin tid var mycket berömd
för sin goda smak, och som nu i
Århus ligger bevarad i Mäst och gott
minne i både Förskinge Förskeda
och Breddarp, ^{och i} "Bägarstäm-
man ännu kallas eller benämnes för
(Johan Nilsson) — Utbrändar var
och i berömd i alla städer
och var med som "rustningar" på
alla bräddar, bärddar begravningar
och kalas förörrikt inget annat
med en 15-20 tidiga beteckningar
och stora siktat kaffor på stora
bräddar begravningstid som varas —

Nu har Bagare Johan Nilsson i
 förskeden slagit sig till ro,
 Kom man in en lördagsmorgon i
 man lilla butik till Munde man får
 de mjögar med beställda rustningar
 först en stor riklig bakka nästan
 en Aurgonostärning, lika stor
 laptissans alla till en höj med
 bakelser i form av ett ekblad,
 var det besprängning till var det den
 Årens utisialis till ex. St. M. L.
 med stort stork på var det glada
 bräddor, då var med röda ullblå
 matten på ull ibland karna
 strätt med lite blandat stork
 i finger på!

Dessa rustningar lades sedan
 ner i stora säck och förslades

i den till berättelseorten. En
sidan siktet bakå en utbrens,
köttingader i pris, a 1. R. a 2. R. —
bakelserna 3 öre st.

Den var en synnerligen god yrkesman
"Bogarn i Fosse". Snäll, och med
en stor portion humor. Än när
man möter honom, så smittas man
av hans soliga vänliga goda bländ
der ut som han alltid steg med
många fötter först ur sängen
och morgnarna, då när man
jag sedan glad hela dagen.
Ofta när jag möter så en glad
gemytliga människor. Så tänker
jag du har velat på den vägen
"sidan" och stigit ur sängen
med många fötter först.

No. 14

ACC. N:R. M. 8308 : 14.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

= mr. Sönder. Var det mätte vara
lyckligt att vara född en sönder
"solskinsmanska". —

just här i Västbo tycker jag att
det finns, så i sinne och
en strålande glimt i ögat, som
just och en samhörighet.

och om det är trygg allom så
är det Gudsfröströstan som ger
sinnet. Kraft och frimodighet.

— Calle. Sjöbo — Han hade så fint
och propert i sin lilla stuga. Sapat
och fint, och han ställde inte
krasten över. Sapan i ett höv-
sitan. Sapan uppför Sapan väl om
en grilla fäster. Krasten över
Sapan betyder det att man
alltid blir gift och det är —

M. 8308: 14 a.

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *Siv Elden Jönköping*
Härad: *Väst* Adress: *Värnamo*
Socken: *Torskinge = Torsby* Berättat av: _____
Uppteckningsår: *1942* Född år _____ i _____

Lj. 1931.

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

N:o 15

ACC. N:R. M. 8308 : 15.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

en gammal fågel, som jag gett
allt på blås in.

Si fort en dricka tjoper, in tjoper
under mörket, och under kvällen
di kommer från samt i lust på
glasberget.

Vägen från Södermalm, till Lasse i
Ljunga, är en förtjusande promenad.
Först kommer man genom ett
brädande vackert "bokenullt"

som vi kände det, eller bollskog,
som en riktig tunnel. Genom
bollar så kommer man till därpet
omgivet av stora bastuvar. Så
tröjer den lilla stigen slingra
sig mot Ljunga lilla stigen.

Man kommer än upp på berg och
mäjles och under "bokenullt"

No. 16

ACC. N.R. M. 8308 :16.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

De Komma ifrån, som det berättats
si mycke om att här ska vara finnas,
i skogarna man går liksom en skiv-
ga och de Kommer man dygare ner är
en sluttning, med lingonris och
blåbarris om bortanför, så här det
stora grannar och tallar som står där
de stått och såper sina omfångs-
rika grenar, man står Kommer med
de gamla trädur, man står det
här. I slutning en vind Kommer
genom, att sakta bäga liksom
vill de tala, om alla som gått här
av generationer tillbaka, de grann
de tala sig Kommer sin längd över
Ausning — Så Kommer man
tills grannur en stor stuppe med
grön jämn massa, de har nog

17
Ole gamla Hilat med sin förda många
gång märker än de trampad omkring
stuckan. "Tomten" sitter den nog
iffran också, och den har basen
flammar i den lilla stugan som
falle. Det gick man till gerna
han hade storhet Kalle och ville
sätta gerna björda, och de
kunde han berättat hur han från
sin barndom, gått denna nu
beskriven lilla stigen från till
stugan och till Kalle's stuga
var det då var han herre på sin
lilla tjäppa. Han var liksom god
bän med tullen och alla Ole
mestiska ting och gestalter som
den iffran. Han på hans väg.
Det är tomt tycker den från på

No. 18

ACC. N.R. M. 8308:18.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Herrgårdar, att den inte skulle finas i
den lilla Sjöströmgården från Västra Sida
om den lilla Stugan glittra —
Brannässjön, och ger en fri och
bakar utsikt med grönskande
skogar, och bakra gårdar med
grönskande sådesfält som bak-
grund och gårdarna lysa röda
falk björkarnas skugga —
Eam. Sjö var en liten "mörkhuskig"
men, som jag minns honom långt tillbaka
lyste stora vita bakra färdar när
han log sitt fälskarskande. Hans
uppträdande var alltid med en
viss förundning, han var alltid glad
och nöjd i sin lilla stuga och är det
nu på sjukfriläsa också! —

No. 19

ACC. N:R. M. 8308:19.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Efter som jag tuktat upp minnen
Den Berg är Johan Olsson hade bageri
"i Fjärde" och hans än & dog dås berömda
bakverk. I som jag över några gamla
bakrecept i mina gamla böcker.
Som har varit min mors. Det är
så gamla som man vägle med lod
fjerdel, och skalfund!

N:o. Lods-Pasta.

1/2 stop mjölk & ägg. 9. lod mjöl
1/2 9. lod smör, 9. lod socker -
beredningen!

Smöret, sockret mjölet, lägges i
en panna, och då smöret börjar
ihållas lite mjölk, & länder, till
att är i rört, och fått en uppkak,
då släpp den upp, & är den =

Ballmat i röres 9 äggulor en i
Sänder och till sist vitoran
stagna till hårt skum. Förm
Smörjs med bryn^{te} socker och ställs
i vattenbad i ugnen i timma.
Serveras uppstjäpt samt Racc,
med sylt eller grädd.

Brinlor

1. Roster grädd 1 fjärdel smör
1 fjärdel socker 2 hela ägg,
äggan skall vara bra hård vete
jäsa den de äro uttjagade
gräddas långsamt i ugnen.

Trammar!

Ta 1. fjärdel smör, ett halvt
skålpund (tt) socker 1/2 nappt, 1.
skålpund mjöl 3. ägg.
(tt) bubbas som skålpund)

No 21

ACC. N.R. M. 8308: 21.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Mammars Pepparkakor.
ett kvartir sirup. 8 lod ströcker
10 skedblad gräddas. 10 " smör
för 4 öre potaska Bryddas efter
smak.
mjöl så det blir en stadig deg.

Buntor.

4 ägg 1/2 skål mandel, smör 1/2
ströcker. 1/2 lod björtronsallt.
mjöl efter behag.

Smörklumpar

4 lod smör, slås till något
mjölk kvartir lägges 3 ägg och
alltsammans omröres till. Det
vår blandat sig, kvartir nöjes 3.
matkedlar smokott.

Suraf tages små klumpar med en
i varmt. Fattus klappad sked, =

Nr 22

ACC. NR. M. 8308: 22.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

= Mitta laggare bokande buljong
och då de flyta upp är de färdiga

En lilla ligger mig i minnet. Åm
den från Torslunda skola. Åm mina
äldre kusiner, berättat om fr. slutet av
1870 talet. då de lärde sig det och
vi sedan lekte den efter. Den heter
då och gör så om den som minns
den — Båken Skippo.

En skulle stå vid en knut, och de
öfriga skulle gömma sig och försöka
att komma till knuten. "Båken Knut"
så den som stod vid det! men den,
har dömp att stå rättades fr —
Esike, Esike. luntan tuntan
simelismaka, halletiska, ägg
vägg, väringasak. den som då =

lek: Råfua
brida.

N° 23

ACC. N^o. M. 8308:23

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

= blev våringssäk, skulle stå orden
uttaget precis som de skrivits!
Var just en förskudad som jag
påminde om den liksom, för några
dagar sen, och - blev mycket glad
att jag minnde om det, som hon
hört så mycket om från!

Naturligtvis var gammalt skrock
en del att säga om februari.
Enligt gammal tro, skulle man
den månaden vara särskilt
vår om att hålla sig varm,
på det att man inte blir sjuk,
för "ondt vätska" som det heter.
Dessutom skall man akta sig
för proseri i mat och dryck och
"på hand, och tunnelfinger" =

2
= är det tillrådligt att slå i åder.

Februari rekommenderas vidare
som lämpligt bröllopsmånad.

Att i åka handlar med (både
att sälja och köpa) kläder är
också bra, liksom att klädlig
i nya kläder och att —

"bygga uti Våren"

På fetisdagen skall man hugga
timmer och annat trä. Ty då
runtnar det ej.

Fryser det vatten till den 22 Feb-
ruari så fortsätter kylan sedan
i trettio dagar — också då är
det tillrådligt att dyla med
trä. — Skulle det åska i februari
varslar det om onda tider och rätta
Måns dödh. — Då skall man —

No 25

ACC. N.R. M. 8308: 25.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Äkta sig för frassa.
Ett gott tecken för skörden är om
solen visar sig tidigt på
fastlagens morgon.

Det är 50 år den cless.
(ur sång om Värmdöbygget.)

Storkrig i Kulltorp.

i. Sjäat sprack Kulltorps kyrkhus
och så beslöt man att guta om
olusamma. Mårrnide tvänne
partier uppstodo inom församlingen.
En del. Men nämligen att omgäta
ingen skulle försiga i Storkriget.
Linedan åter. Arvare ifriskt yrkade
att arbetet skulle väckställos hos

se i Ester-
lund in-
tänner
Görög!

No. 26

ACC. NR. M. 8308:26.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

= Herr Aug Magnusson, Andertorp,
och de sersare siggade. Men
omgötningen misslyckades
närvidsaktigast och att en
all förstämmer i närvarande
Byråvärdarnas namn, hvilka
skulle föreläggas i Rökkan,
slevo ottydliga svar och Herr
Magnusson, gott ut levererade en
ny Rökkan af ny metall.
Om denna Gäst kunde som Wille
att omgötningen skulle ske i
Byråvärdstaden att hon är på ett
otrygghet. att hon inte vordes på
långt som en Aggers Wättinga.
Rökkan. och när hon om förändringarna
sättes i rörelse. så hålla de för
öroneu och skria " haf denna "

No 27

ACC. N:R. M. 8308:27

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Visors kuller port" — Samt göra ett stort dyndalif på kyrkbacken i Gulltorp. — Se hofra om drif: Vis sin tak. Orkan, att Magnusson bifugit ständ med yrkande att ersätta den gamla Korkan med 1. R. 60 öre per huf och Själ till denne naturligtvis i sin ordning hafva betalt för den Korkan man levererat. Så nu blir det Gästos häradsrätt som får ingjuta harmoni i denna Kungfulla historia

Särnst skall det väl ändå kunna göras en sådan fridens man som kyrkbacken i Gulltorp att se sin älskade kyrka. processa om ett så högt på vilket både hans och kyrkostörels och Korkarens och kyrkbackens iorilla namn bifugit =

Na 28

ACC. N.R. M. 8308 28

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

= till oerwerdlig minnelse inrättade.
(6 febr. 1882.)

Det lilla bröllopskortet, som
jag nu bidragat till från Boda.
Som jag förut beskrivit. Summas
soken som gransar intill Torskinge.
Alfred Olfson Boda är brudgummen
och bruden är också från Boda, jag
beskrif något om präst, minna
förläggande upptäckningar i Boda
tar gamla gårdar med gamla
gamla traditionsbundna seder och
bruk hos dess invånare en del
av Bodagårdarna äro nu inköpta
gamla Frälschenmon från
Kilbäckens fideikommiss. innehav.

Landskap: *Småland*

Härad: *Västbo*

Socken: *Torskyo-Torsheva*

Uppteckningsår: *1942*

M. 8308:28 a

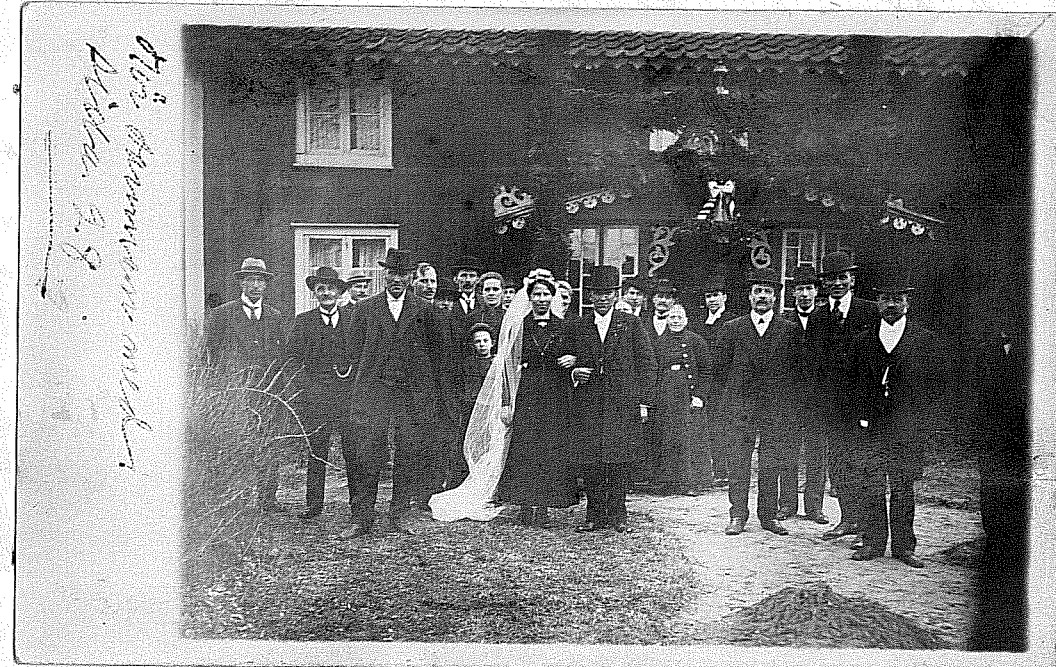
Upptecknat av: *Siri Edvin Kivimäki*

Adress: *Närmo*

Berättat av:

Född år

i

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

No: 29

ACC. N:R. M. 8308:29

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

E. G. von Heyne-Lindenberg. Tillverör —
Fiduskommiss ligger i förskrung och
fäst det vackra prästhemmet i
många städer. Dess fiduskommiss
är min kapital!)

Boda — är vackra gamla gårdar, som
på det vita porten Lyngs gårdar som
gätt från för till som många generationer
eller också äft af saturn. Det visar
något tryggt och rofylt över den alla
ingår, går, ger, ifrån sina gamla
spår! Föregår upp till Boda —
Bodas gårdar ifrån fylld av
en lappens. När man med
en liten och rott över fylld —
så föregår bergstingarna och man
kommer till upp till Gjöbo. och
en ståtligt vackert gammalt Torp.

No. 30

ACC. N.R. M. 8308:30

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

(Hör till Fyken - med Aldriga
Mångbjörkar ligger på en hög Kulle
med fri utsikt över hela Fyken
med den förtjusande or-budda Kantad
Sjöstrand, med björk. bsk. och grön
men, vi vandrar vidare upp mot
Boda backar, genom en liten stätta.
Kommer vi över liksom en grön dal
med en liten bäck som ringlar
sig tygt igenom. Så här stigningen
och mera Känningar. och man skall
vandra helst ensam eller skall
man vara nöglig med samma. Sinne
för "Det stora krogen" i detta rike."
De gamla folkarna och i samma
och värt på sitt särskilda sätt
skottiga och liksom äresiga, och
älskliga, den sprösta och frukta.

No. 31

ACC. N:R. M. 8308:31.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Der går de böjarna och stigarna Sittan
våra Mannen är en gammal skåpman. och
håller Jordens tidens Godsegarer med
Jägarehorn som skåde i bakken
och sura munndrapp. — Himmelskungen
innehåller jakten nu som för generationer
tillbaka! ser för när jag gått de stigarna
så många gånger i min barndom och
är nu som tidigare än i barn.

Si Seren är en vackrare telefon
framman till en av gästerna den
som de alla kan betyda sig av.
man fick alltså sig det mörkade
medan man befann sig uppe i bakken
och beförade man att gå in i eller stupa
men för något av de många bergen
som man trodde borde både jättar
och troll, och de mytterna — att

Nr 32

ACC. N.R. M. 8308:32.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

= Tänkbar att vår Kamje man
blir borttagen. Det är alltid så
hugst uppi dessa bergs om det
är rätt starkt bläst, så det som vinden
bara förmodat på fram en - Sanning
Stilla och måttlig! Diksom rådd
för att ett endaste löv skulle på
rutas från sin gamla plats. bara
stilla och härför vill tyrra och
vara. Kan bli en Kamje fram?

Den lilla visan jag skände i
mina föregående upptäckningar
"Du lilla frigt med då Bonden var!"
Kan jag ge en liten tydligare förklaring
om uppgift för Gustav Eriksson
S. Heltensens Mästare. berättade
att om minnes förmodade så mycket

No. 33

ACC. N.R. M. 8308:33.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sjungen äh bäst Ann. Hon var likom
min. För f. 1838. Således var Ann liksom
sangen. Hvar mycket besjungen
jätt omkr. Den tiden!

Hon sig så glad då hon mindes
om Ann, påminnde om barndomens
dagar och barndomshemmet!

Jag minns väl hur min Fars sön
då var. Då man arbetade, och i
skymningstunden vid aftonbrasan
då var det mycket brukligt att man
sjöng många små folks visor.
Så då äh då minns mig i minnet
minns Mor och sin syster. Ena de
förfästa vår pappa sön.
Hon kunde ge oss många
lustiga ä roliga skuggbilder mot.

N° 34

ACC. N^oR. M. 8308:34.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

niågon ljus vägg. Han kunde med
nåddens och bevaras för riktiga
djur. Hvar han i röden,
Skuggbilder var ett ganska buntigt
kränsförelse, även förstorad
och kunde mycket med —
Skuggbilder. Det var vinst —
all delar kommit ur bruk som.
Vi kunde många ett vitt kallar
mot en vägg och så kunde det
bli till något en hel krall. —

Gamla jättar. Pröjebor man till
man skall följa sin dag
med tung, så går det så lätt
alla dagar, men ett skulle
man kunna ilogiskt så var man
mycket allvarig, man får ej sjunga

N° 35

ACC. N^oR. M. 8308 : 35.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

medan man står på sig på morg-
onen, för då blir det "ohälsigt" och
förjor det att "krångla" om man
är inte i Rön eller Öghyt. och ska
man bästa i gå ifrån. för då
är det som man inte ser som
arbetar på samma plats. Eljest
skutas det med en skydd. Värsta gång
man då kommer till platsen då
går det bra!

En gammal sägen som man
hörd mycket för - och man
hör det även om man alltid
så säger, frimst Rön -
att den som har varit bokerska
på någon begravning, skulle
gå besök av den döde följande
natt - och man hör ofta att de -

No. 36

ACC. N:R. M. 8308:36.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Prämissen Kokuskan om det. —
Beris på var de målar fast, ännu
i våra dagar på skroth och tågnar!
Som t. ex. när man kugger av
färd, den som kugger sist. Mört
säger nu tar vi "kare" här —
Något som sätter mig i minnet
som jag tog mycket i min barndom
En ätt de gamla kunnade in
Stora korgar med vittmossa
Som de sedan använde till
skurtrösk, de hade en bälja,
med vattn i den, denna
mossa så skägde de och
torkade och gräd gelret, sedan
när det blev torrt, så tog
de en korg och spode av all
mossa som blev efter. Vid slakt

0/37

ACC. N:R. M. 8308:37.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

o.d. i brygghus. Användes alltid
vittmossa vässa; till trappor
och "förestegar", gravis förkommer
ärsen framför trappan att toka
av fötterna på; för sig fint och
trekigt ut, med nybrutet gravis
framför trappan Råckstrappor och
Åkhusstegtrapp. Den der omtalade
vittmossan, kunde och kan
man vrida liksom en krusduk!
Vittmossan blev sedan ett gott
tillskott till Trädgårdsländans
gödnings. —
Om börjar genom Kristiden de
gamla medtoden och sedan
kommer fram, att de gamle
bykallan kommer fram igen
och bykallning med Åkhusstegtrappor

Ka. 38

ACC. N.R. M. 8308 : 38.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

till användning. 15. a 20. Pils
 aska gör ut till en någorunda
 stor bytt. Det går även att få bra
 och skarp lut att göra. Vithådet
 i genom att breda skaplut, man
 tar en tät tyg påse. Sätt med
 aska, och lägger i en bytt. (Så
 som man eljest baka kaka kläder).
 och biter den askpåsen kaka i
 botten, till askan blir utskott.
 myckenheten av fatmet beror på
 hur stor askpåsen är, Oeri kan
 smyg sedan kaka. Handker. Duktas
 i botten. under garanti att kläderna
 uppbrot ej blir förstörda. Om
 man riskerar med Kristins Trätmedel.
 i miss banden breder sig mycke
 lut på det viset. och stär sig. =

Om i denna dag — Det att det
är redan många som som följat
ta till det gamla beprövade och
mycket användbara metoden. —

Mycket av de gamle lederna och
brevet av de gamle metoder
"hjälper nu till tiden" att taga fram
frå, och så så sitt kommer de i
glömska utan bli tillvaratagna
för nya generationer. —

Bland minns förs gamla gömmor och
papper som vi Lyckor som en fins
Hos var tagit var på. Vill jag
gera skriva av ett gammalt Kont.
rakt: från 1872. Visande den rättgörelse
en torpare, de skulle göra. nu var
det blott storlek på torparn, men
de var rättgörelsen öfver. —

N:o 40

ACC. N:R. M. 8308:40 Sjööbo.

Kontrakt.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Petter Luygg. antages till Brukare
/ på torpet Sjööbo. under Fylleryd-eg-
endomen, som mot följande villkor
/ Torpet emottages den 14 mars 1872.
1. Det skick ut de befinner sig
afslämnas vid afträde i laga stånd.
/ Till Fyllerydsegendom utgöres
af Brukaren årligen på egen
kost fyra fullgoda Månselags-
bräken i tvänne vecka i de dagar
som af Jordinnehafvaren bestämes,
samt Fyrtio (40) grushjälper om
året, hvilka sedermera utgöres
eft. drom erhållit bud på
gårdens. — I Kulle Jordinnehavaren
hållentörper behöfva plow —

1/3 41

ACC. N.R. M. 8308:41.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- Dagsboken utgöra, bruc sig mans-
eller quins in brukaren skylladig
att efter budning och mot i orten
gansbart pris Fädan Om dagsboken
utgöra. - Och skall brukaren i tur
med öfriga Schudingsnäs och Fyllings
gods, Oeltaga i Postbuds bärning
tills Wernmans.
- 1/3 Wix Fyllings gods levereras öfriges
1/2 Manna fullmogna och väl
ungorda lingor,
1/2 Manna Blåbär.
1/2 Manna Stakor, samt
1/2 Manna Manna Torra Cubär
och Wörkställus, öfriges spinning
200 tågor eller 4, 8 blånor - vilken
spinning göres efter föreskrift.
- 1/4 De från Fyllings gods utgångna

N° 49

ACC. N^o. M. 8308:49.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Läsbarns gods bud, i del för arbetets
Värkställe vid göden, skall
skynsamt och ordentligt —
förskaffas Torp från Torp.

15. Brukaren är skyldig att o-
anvisat ställe, inom Torpets
område jära och stensläja 2 a-
4 Skappeljord, samt från
den som i bruk harande gamla
träer bortföra 2 a 3 stenslä-
tills den slutligen tillräddri.
Brukaren var och skyldig att
med klippor och Tinnstj, ådigen
igunda, minst lika mycket.
16. Den är förskrifvet skall nyodlas.
Till utbränd, för y. Tugas annat
stättar och utbränds sämre —
skog, så länge som tiden är

Nr. 43

ACC. N.R. M. 8308:43.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

å ågorna. — är brist på sådant
bränsle utsynes Skogvaktaren
Vedman, som icke utan sådan
utsyning får tagas. Vid påföljd
af plikt och afställning lund
skog, samt kontraktets föruts.
till strö skall gämnas ljung
och buskar trädskutning till
lätas dock icke höge än en
Mark Längd. —

1/6 Till museets underhåll samt
gädd och stapper, erhålls efter
utsyning bränsle af, och
till Skogvaktaren för mata-
gädder påständer. —
af det sålunda till Reparation
och nybyggnader å museet utsynte
färdiga Längd, får någon till

icke lämnas, utan skall siglönnen
för årets arbete af brukaren kontant
betalas. — Hugges utan utsyning
är samma påföljd som ovan
är stadgadt och vedbrant. —

Planering af vägar och back samt
träds toppning är förbjuden med
samma påföljd som ovan är
stadgadt. — Allt stängsel —

kring torpet såliger olet
brukar att ensamt hålla. —

Foder och gödsel får icke från torpet
fortföras. — Vid ett klifrande
af trädet skall brad foder som finnes
å torpet lämnas mot ersättning
till efterträdaren.

Brukaren ansvarar för alla oner
och utskylder som böre för torpet.
utgå. —

N° 45

ACC. N^o. R. M. 8308 : 45.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 10^a När något Torp täfven byggd
Blas godset der vid gemensamt
deltaga, på så sätt, att de större
torpen hvarvid utgör 2. och de
mindre ett Hordagsvärde utan
ersättning. —
- 11^a All jakt och fiske, förbehåller
sig jordegaren och åligger det
brukaren att nogra tider att ingen
olagligen jagar, fiskar, eller gör någon
skogspåverkning af vad det vara må
utan sådant till egaren —
genast anmäla. —
- 12^a Husbonde eller den i hans ställe
benötta med skattning och nöfghet.
Bruket hvarst, afflyttas brukaren
Förskrämmade 14 mars utan
uppsägning. —

№ 46

ACC. N.R. M. 8308:46.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- 13^a Brukaren förbindes att hos sig intaga,
myra, eller göta mantalskrifva
många personer utan ersättning
och skifliga medgifvande. —
- 14^a Deltaga vid väghållningen för
Storodsbägen som Rydsköper emellan
Torsting och Rydsköper efter brukning
byttis närmot de torstingskontrakten
förklustig. —
- 15^a Detta Kontrakt pertas att gälla
tio år, såvida brukaren fullgör
sina i Kontraktet bestämmade
åliggande, samt i öfrigt visar ett
redligt och ärligt uppförande
Rydsköper den 29 november 1872.
F. W. Lilienberg —

N:o 47

ACC. N:R. M. 8308:47.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Med förestående Kontrakt följande
jag mig utgå, och förbinder mig
utsträmma till alla delar
redovart uppfylla. — Ut-Supra. —

Petter Lugg
m. m. o. p.
(med hand i penne)

Till vittne. —
Petr Lenns Son
Jonas Johannes Son.

Ja så kunde det vara med vittnen
för en torpare för 20 år sedan
var det paragrafer händer nog i dig
Ännu t. ex. juht i fiske — myndl.

No 48

ACC. N:R. M. 8308:48.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

flusta torpar äro nu hurlig
och brukas till gärdarna eller
besädda med skog, är nog till
på de flusta herregårdar i Småland

originalt af kontraktet är skrifvit
med gammal stil s. som f. i. och jag
tyckte det var roligt att titta
upp det just alltså för det är
presid. 70. år sedan det skrefs.

N:o 49

ACC. N:R. M. 8308:49

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vi var några fruar "församlande" en
kväll förra veckan. och då vi
brasade varmannde glimmar berättade
fru Amalia Harnsten f. Olsson. Båstygård.
att när hennes far hade gamla
gästvärdsgärdens i Församling.
Så skulle de före jul en gång
stiga upp som de gjorde för
R. H. 4 en morgon och baka jul
bröd. och då gick hon till
att det kunnade på dörren till
kvarnaren, och det kunnade
en gång till, och då tänkte
hon att jag ska väl se ut genom
fönstret först innan jag öppnar
och då på trappan steg en liten
förmiddag och feg mot dörren
liksom väntade att bli insläppt.

4/50

ACC. N:R. M. 8308:50.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

= Hon såg honom så tydligt, men
blev till "nej" och försvann, och tror
än i denna dag att det var precis
härskligt. Och Krukenjunga bara
så tydligt. Vi kom i tårn om tårn
och ledde ä. d. och så var det någon
som bod hemma tal om när du
såg tornet i försken gamla gästgärdet
gärdet! Hon sade ännu att allting glöms
Här det var hon såg att man
såg mot dörrar, och undrade var
det blivit om hon öppnat? —

No 51

ACC. N:R. M. 8308:51.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Lis. Elden. Nilsson

Härad: Västbo

Adress: Värmdö.

Socken: Torshälla = Torsheden

Berättat av:

Uppteckningsår: 1842.

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Euligt gammalt så följa, den
egentliga fastan, onsdagen efter
fastlagsvördagen. Den gamla
benämningen är "Askonsdagen".

Men dessa ransoneringstider
kommer, gammal folktrö och följur
Om brödet, brödet måste man drivas
med en viss vördnad och hänsyn
Man fick inte kasta bort brödrester, inte
trampa på ett bröd, inte leka med
brödkulor. Många slag straff —
Kunde drabbas den som byter mat
sidan & skriva regel. Brödet

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Småland Upptecknat av: Lin. Eldén, Västerås
Härad: Västra Adress: Närnamo
Socken: Torskinge = Torshecla Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1892 Född år _____ i _____

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

d/5?

ACC. N:R. M. 8308:53

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Enje ort eller lokum har flera särskilda
brödformer, som äro kända till
äts en familjens olika fäster.
den döde skulle många gånger ha
fröd med sig i sin kista. En båkrost
på den sista gången. Ända till
1880 talat torde jag att brukades att
den döde var vidare på bröd o.d.
minnes att de tyckit från min
barndom. —
just här i stället, är den runda
tjocka kumpen råglumpen den mest
brukliga! även liktumpen är
rund och tjock. i form av "kvar"
bäddas finare kuddar, men mest
brukligt är också de i form av runda
jag framman allting sedan att "kvar"
brödet med spore XXX en till

el/2,54

ACC. N:R. M. 8308 : 54.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gammat sed som är från generationer.
tillbaka. potatisbrödet kokas nu som
förr. Kommit kausje nu i bruk nu
i Kustiden som ett gammalt befunits
"stär" sig bäst, en och annan familj har
jag som återinslände någon gång om
"mit kokas potatisbröd."

Potatisbröd.

Omkring 10. Kanner potatis kokas
med skallen på på två ställen. Sedan
skalas och skaller. Finst. — potatisen
väs matas — lägges i ett stort koktrög
eller dörten till till som de brukade göra
och på rost. Någon måjl arbetas i till en
fäst. Allt. — mycket spast av mycket
Nag för användas, — för stå några
täckna till Allt. — först sig potatis

No 55

ACC. N.R. M. 8308:55.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

godra mycket mjöt och läser sig mycket.
När degen är stätt måga timmar efter
ätet i mera mjöt och är riktigt med
fast. Jästerna bör bäggas i degen på
kvällen. Så det får jäsa över natten
tidigt följande morgon arbetas man
så mer mera mjöt i tröget tills degen
kanner riktigt fast. Sedan omedelbart
läggs man upp degen på bakkbordet i
stora "titor" och arbetas den väl till
den släpper bort och kändes. Så
får den ätas jäsa upp en stor ästör.
Sedan utbäckas tjocka runda limpor
och får jäsa upp väl men ej så länge.
Skrikas för mycket, man provar om
den är lagom uppjäst. — på så sätt
man "pitar" så med pekfinger
på limpan. Den blir "propis" om den

Nr 56

ACC. N.R. M. 8308:56.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

= Bli skam fort mjuka dig igen, då är
brödet väl uppjäst. Långa pröv. Kan
man även använda tiskantiga litleboller
a litlebransen. Så fäthes de uppjäste
bunporer in i Ungnen. Sedan de
sörst naggats med en gaffel.
Bli färdig gott i laffigt bröd
som heter dig mjukt länngt.
Bakades mycket på 80. talet som jag
väl minns.

Potatis Kransen.

Kransen är en allsång bräda som lades
på bordet. På dess mittpunkt var en
särskild kupa med ett rundt
kall i mitten. Så gillades den
särskild rulle med bränd tag, att
dena rundt. Så den kransad potatisa

№ 57

ACC. N:R. M. 8308 : 57.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Korn fram. Så väl man så på att "Brytva"
potatisen. Den blev på så sätt så fint
Brytst att inga moderna redskap gör
det bättre! — En annan sorts
"potatisBrytst" var den en stor urhållbar
"Trämma" av björk, fast den var väl
snickad och betad så att den blev ståta
fina bryggar. Så väl på båda ändarna, men
i ena ändan på "Brytva" eller "Bryttva"
var en plåtbit med blodiga hål
liksom ett ringar och så stäpades
den potatis nästan fullt så hade
man en ståtlig sätte för prästet och
så väl man i Brytva eller Kornen i
båge vänder i ståt på så sätt fram den
massade potatisen, som Korn fram i
fina trådar genom de där små
hål i plåten otaligt många

nr 58

ACC. NR. M. 8308 : 58.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gänger har jag i tidiga barndomen
pi så sått "Kryt" potatis genom
sådana "Kryt" potatis bröd.
Det var Matsalt arbetsamt, men
oändligt roligt, och alla väntade med
spänning på det goda potatisbrödet.
Som sedan lades ner i brödkärl
eller stora kasser eller kistor, packades
tätstäende i rader, med brödtappan
över. Det var en glad och talsam
kusmor, som sedan kunde ta
fram en himmel från det goda
förrådet, och det brödet "baktade"
bra, ända det var så måttigt så
brödet man länge väntar
på.

N:o 59

ACC. N:R. M. 8308:59.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Förvandlades till en sten eller en ornn
eller bölder. Ären, saltneddisinen
som mjöl och bröd till användning.
Mjöl som sopats framman från alla
lösa i Kvarnen. Ansågs som ett gott
medel mot sjukdomar på Kreatur.
Brödet kunde till och med användas
som spådom, särskilt bräkningsbrödet.
Efter mjölaren gav man brödsprunt
var sitt bröd. — Lissa sprades,
och den var bröd först möglade.
Ansågs vara beständigt. Och först.
And brödet som hade en viss
betynelse. — Sådan som form av ett
mjösta, ansågs särskildt välgörande.
Hösten giva till den utskade
Brövi mjölform som på örnridan
På bilden av två sammankopplade händer